

کرده ایلی قریبات داشته اند.

چون امروز ازدحام و کثرت تماشاچی فوق العاده شده بود بطوریکه اسباب مزاحمت هدیه بیکر و وکلا در دیده بودند و گویا منتظر امری و یا باشا تری از طرف مجلس بودند.

آقا میرزا ابوالحسن خان - اظهار کردند حضرات آقایان که امروز فوق العاده برای استماع حاضر شدند و منتظرند که بدانند حضرت آقا فدس ولایت بهد در امر نظامناچه فرمودند.

رئیس - از روز شنبه بلیط برقرار خواهد شد و این بلیط هم مخصوص و کلاست که آنها بهر کسی که میدانند برای استماع و تماشا بدهند با اندازه که محل گنجایش داشته باشد و کسی بی بلیط نمیتواند حاضر شود در روزنامه هم همین هوا اعلان می کنند.

مذاکرات دارالشوری ملی
شنبه ششم شهر ذی قعدة الحرام
آقای امام جمعه - ترتیب بانک و فرواداد آن بکجا رسیده.

رئیس - امتیازنامه آن نوشته شده در مجالس تراثت و اصلاح کرده داده شده صفا شود و نظامنامه داخلی هم لازمت نوشته شده بصره برسد.

آقای امام جمعه - خیلی لازم است که در این مطلب هم امری و کمال سعی بشود.

رئیس - برای تنظیم امور ملکیتی صرف مال لازم است و این سرمایه مدام بهتر نمیرود البته این بودهای جزئی که در جائی جمع شود کلی خواهد شد و از این ماخذ امورات کلیه را میتوان اصلاح کرد ولی اگر در یکجا جمع آوری نشود و ههناطور که هستند متفرق بماند کاری از او ساخته نخواهد شد.

آقای امام جمعه - یک نفر شخص از او کاری ساخته نمیشود با اتحاد و شرکت دیگران همه کار می تواند بکند.

آقا سید حسن تقی زاده - چنان رئیس اذن میخواهم که چند کلمه حرف بزنم، هشت روز است که اینجا حاضر میشوم و گمان می کنم که این مهمت برای بدست آوردن موضوع کافی باشد و چون مولکین من حقوقی بر ذمه من دارند که باید ادا کنم و غیر مرتب بودن مجلس برای نگفتن من عذر نخواهد بود زیرا میدانم که اگر این را نگویم خواهند گفت که در خصوص همین عدم انتظام مجلس بایستی حرف بزنم که هر عیبی با گفتن رفع میشود و در گفتن اثری هست که در نگفتن نیست.

و اگر در جواب ایشان بگویم که همین نطق باز در انتظام داخله مجلس است باز مولکین من خواهند گفت که تو بایست بگویی تا تکلیف اسقاط شود لهذا اذن می خواهم که در دقیقه مسامحه نطق بمن بدهید و از هه قطاران خود خواهش میکنم که تا آخر نطق من ساکت باشند و گمان می کنم بهتر ترتیب نوبت نوبت نطق بمن رسیده باشد.

رئیس - بفرمائید.

آقا سید حسن تقی زاده مجلس ما خیلی ناقص است و بدتر آنکه در راه ترقی و تکمیل هم نیست چه اگر دول و ملل عالم و ترقی و تنزل ایشان را مقیاس قرار داده و تقسیماتی بدرجات اصلی و درجات اسفل بیت کنیم چون از صفر بالا برویم یله یله از درجات ترقی ملل صعود کنیم میرسیم به دول منظمه قانونی چون روس و عثمانی و چون از آن بالاتر برویم بدول مشروطه اطریش و آلمان و انگلیس و از آن بالاتر بدولت فرانسه و سوئیس و آمریکا میرسیم که رفته رفته نوانس کثر میشود و اغلب اصلاح شهید در آن درجات اعلی

باز می بینیم که نسبت به بوددهان نوانس دارند که پارلمنت های ایشان مشغول اصلاح آن هستند ولی چون در عالم روم از آنها نیز بگذریم و دولتی فرض کنیم که آن نوانس هم در آن رفع شده باشد بالجمله بعد کمال نوع بشری رسیده باشند چون این دولت را معکوس کنیم دولتی و ملت ما خواهد شد همانطور که از قلب مناره چاه دیده آید، چون این نقائص فوق العاده خود را دیدیم باید از راه ملت پرستی برقع آنها بکشیم و باصلاح آنها همت گماریم و نباید غیرت آن معایب را بکشیم بآن مدنی که غیرت را در ایران استعمال میکنند که شب نا کفته بماند و ما غیرت آنرا بکشیم و بر خودمان رجز بپوئیم و خود را کول بزیم، پس با این همه نوانس، وقت

وقت، که باید همه را اصلاح کنیم و چشم امید بجهت ایرانیان دلخه و خارجه بدین مجلس دوخته شده اصلاح جمیع مایب و دفع جمیع نوانس را از ما می خواهند چون میدانید که پیش از این در صدی نود

ملت ما از مغایب ایران بکلی غافل بوده و وضع خود را بهترین وضع ما میدانستند چون روستائیان و عوام و در صدی ده عیوب را می دانستند ولی امید

گاهی برای رفع آنها در نظر نداشتند و ما یوس و نا امید نشسته بودند بعد از این انقلابات اخیر که این مجلس نتیجه آنها شد گل های امید در قلوب مردم

از دور و نزدیک شکفته گردید و امید گاهی پیدا شد اینست که انتظار تمام ملت و ایرانی ها بسوی این مجلس معطوف است پس برخلاف کلمه محوسه (حالا زود است) که در لسان ما معمول است وقت ما

پر قیمت و گرانبهاست بعدیکه با کمال جرأت میتوانم بگویم که وقت مجلس میوتان، گر آنها تارین اوقات دیاست و هر دقیقه اش از قیمت ماسدل دوسال وقت پارلمنت های فرانسه و انگلیس است ولی با وجود

این پر قیمت بودن وقت من میدانم که اگر کش ماه از این وقت گرانبها را صرف تکمیل خود مجلس و شرایط اساسیه آن بکنیم که جامع شرایط باشد و نتیجه بشود و بنفیده من برای آنکه ما اول مجلس خود ما ترا مجلس نگنیم و بعد بکارهای دیگر که

مجلس نباید تصنیف نماید بپردازیم از چهار فقره ناچاریم.

اولا احراء نظامنامه داخله مجلس است که چون در ماده سه هفت در آن ذکر شده که هر یک از وکلا حق دارد که اگر به ترک فصلی از فصول آن مطلع باشد بر رئیس اخطار کند و من بحکم همان ماده اخطار میکنم که این نظامنامه از سر تا پامتروک است (در این وقت نظامنامه را بیرون آورده انگشت

رو بالای آن گذاشت) چنانکه وقت انعقاد مجلس معین نیست و ما که از ولایات دور بر میخیزیم و باین جا برای این کار می آیم حق ما وکلای ولایات در میان تلف میشود زیرا که ممکن است در وقت تشکیل این مجلس شما آقایان مصرها پس از فراغت

از کارها مجالسی متنفر فرمایید و حالا اینترام مثل آنها حساب میکنند ولی ما نمیتوانیم که از راه دور بواسطه همین کار آمده در اینجا معطل شویم منتظر آنکه باید وقت انعقاد مجلس و حضور وکلا در مسامحت سه یادو پایک هر کدام باشد معین شود که در آن ساعت و دقیقه تمام وکلا در اطاق انتظار حاضر شده در هر موهج رنگه زده همه بکلیف

در اطاق مجلس داخل شده و هر یک در جای معین خود و صندلی نمردار خود قرار گیرند پس لا آن رئیس مجلس افتتاح مذاکرات و اعلان کنیو مطلبی را

باز می بینیم که نسبت به بوددهان نوانس دارند که پارلمنت های ایشان مشغول اصلاح آن هستند ولی چون در عالم روم از آنها نیز بگذریم و دولتی فرض کنیم که آن نوانس هم در آن رفع شده باشد بالجمله بعد کمال نوع بشری رسیده باشند چون این دولت را معکوس کنیم دولتی و ملت ما خواهد شد همانطور که از قلب مناره چاه دیده آید، چون این نقائص فوق العاده خود را دیدیم باید از راه ملت پرستی برقع آنها بکشیم و باصلاح آنها همت گماریم و نباید غیرت آن معایب را بکشیم بآن مدنی که غیرت را در ایران استعمال میکنند که شب نا کفته بماند و ما غیرت آنرا بکشیم و بر خودمان رجز بپوئیم و خود را کول بزیم، پس با این همه نوانس، وقت

وقت، که باید همه را اصلاح کنیم و چشم امید بجهت ایرانیان دلخه و خارجه بدین مجلس دوخته شده اصلاح جمیع مایب و دفع جمیع نوانس را از ما می خواهند چون میدانید که پیش از این در صدی نود ملت ما از مغایب ایران بکلی غافل بوده و وضع خود را بهترین وضع ما میدانستند چون روستائیان و عوام و در صدی ده عیوب را می دانستند ولی امید گاهی برای رفع آنها در نظر نداشتند و ما یوس و نا امید نشسته بودند بعد از این انقلابات اخیر که این مجلس نتیجه آنها شد گل های امید در قلوب مردم از دور و نزدیک شکفته گردید و امید گاهی پیدا شد اینست که انتظار تمام ملت و ایرانی ها بسوی این مجلس معطوف است پس برخلاف کلمه محوسه (حالا زود است) که در لسان ما معمول است وقت ما پر قیمت و گرانبهاست بعدیکه با کمال جرأت میتوانم بگویم که وقت مجلس میوتان، گر آنها تارین اوقات دیاست و هر دقیقه اش از قیمت ماسدل دوسال وقت پارلمنت های فرانسه و انگلیس است ولی با وجود این پر قیمت بودن وقت من میدانم که اگر کش ماه از این وقت گرانبها را صرف تکمیل خود مجلس و شرایط اساسیه آن بکنیم که جامع شرایط باشد و نتیجه بشود و بنفیده من برای آنکه ما اول مجلس خود ما ترا مجلس نگنیم و بعد بکارهای دیگر که مجلس نباید تصنیف نماید بپردازیم از چهار فقره ناچاریم.

اولا احراء نظامنامه داخله مجلس است که چون در ماده سه هفت در آن ذکر شده که هر یک از وکلا حق دارد که اگر به ترک فصلی از فصول آن مطلع باشد بر رئیس اخطار کند و من بحکم همان ماده اخطار میکنم که این نظامنامه از سر تا پامتروک است (در این وقت نظامنامه را بیرون آورده انگشت رو بالای آن گذاشت) چنانکه وقت انعقاد مجلس معین نیست و ما که از ولایات دور بر میخیزیم و باین جا برای این کار می آیم حق ما وکلای ولایات در میان تلف میشود زیرا که ممکن است در وقت تشکیل این مجلس شما آقایان مصرها پس از فراغت از کارها مجالسی متنفر فرمایید و حالا اینترام مثل آنها حساب میکنند ولی ما نمیتوانیم که از راه دور بواسطه همین کار آمده در اینجا معطل شویم منتظر آنکه باید وقت انعقاد مجلس و حضور وکلا در مسامحت سه یادو پایک هر کدام باشد معین شود که در آن ساعت و دقیقه تمام وکلا در اطاق انتظار حاضر شده در هر موهج رنگه زده همه بکلیف در اطاق مجلس داخل شده و هر یک در جای معین خود و صندلی نمردار خود قرار گیرند پس لا آن رئیس مجلس افتتاح مذاکرات و اعلان کنیو مطلبی را

سکه پیش از وقت در مجالس سابقه معین شده طرح نماید، پس از آن هر کبلی که در آن مطلب پیشی دارد و نطقی حاضر کرده از جای خود بلند شده و از رئیس اذن بخواهد رئیس هم ده دقیقه یا یک ربع بامر قدر صلاح بداند بر حسب اقتضا اذن تکلم می دهد آن شخص از جای خود براه افتاده می رود تا لوی آن مرشه مخصوص که برای این کار است یعنی برای نطق ناطقین و خطابه خطبا معین است در اینجا قرار می گیرد و در همان مدت مطلب خود را بدون آنکه از آن موضوع خارج بشود می گوید و در انتهاه نطق او کس دیگر حرف نمی زند سه ساعت گوش میدهند بعد از اتمام اوجای خودش بر گشته دیگران بر - خاصه در همان موضوع صحبت میکنند تا وقتیکه

نتیجه مذاکرات بجائی منجر بشود آن وقت رئیس بعد از گرفتن آراء قطع نامه صادر میکند ولی در تمام آن مباحثات نباید هیچ ناطقی از آن مطرح خروج بشود و در ساعت معین اجزاء مجلس بر حسب اعلان رئیس پراکنده میشوند و تمام این ترتیبات با جزئیاتش اهمیت زیاد دارد که بی وجود یک جزء از آنها کار منتقل میشود و مجلس اگر چند سال منقطع

بماند نتیجه نمی دهد مثل مجالس سابقه ما که در این شصت سال گذشته مهمل واقع شد و نتیجه جوفتشاش امور نمداد الهی می دانید که این وضع ابدیه این مجلس ولین امر می گبرای شکل حکومت ما گذاشته ایم در کتب سابقه ما از قدیم بوده اگر چه شریعت مطهره

ما بکلیات سهل و انصاف و مقور است. اما فوموده ولی جزئیاتش باین وضع که حالا می خواهیم تغییریم است ولی میخواهم بگویم که این مشروطیت را در جاهای دیگر دنیا با زحمت چندین ساله اختراع کردند چون هر چیز اختراعی را بفرهیم از مخاضش برداریم باید باتمام جزئیات و آلات آن برداریم و اگر مسامحت را بخواهیم برای تمیین وقت قبول کنیم و لکن یکی از جرح های آنرا نگاهداریم کار نخواهد کرد و در نتیجه که تمیین وقت سهل نخواهد آمد و در این مراد مردم به از وجود ناقص است که ضرر مایه خواهد داشت.

دوم - اخطار و کلاه ولایات است که بعد از مرتب شدن نظامنامه مجلسی باید در این امر بکشیم زیرا که حکام که تجدید مدت یک لحظه از دوره استبداد خود را صرفه خویش می دانند در این کار

مسامحه کلی و مخالفت باطنی دارند مثل شخصی که پیش صراقی وجهی داشته باشد و بکس دیگر بدهکار بشود و بخواهد هر قدر ممکن است بظرفه و دفع - الوقت طلبکار را دفع کند که افلا یک روز بوش پیش صراف بماند تنزلیش بیشتر باشد، یا پانصدگما

باز آنجا مأمورین پیش فرستاده برای ترتیب انتخاب و براه انداختن آنها و منتخبین باید به سفارح دامه مواجب آنها معین باشد.

ثالثا. که از همه آنها برای استنتاج از مجلس اهم است حضور وزراء و مقابل هیئت قانون با هیئت اجراست و گرنه استولات بروی که توجیه بشود و توضیحات از که خواسته شود ماهران درد بی - درمان داریم امروز می خواهیم بدانیم که هم - وطنان ما را باشد ظلما شهید کردند برای چه و دولت مادر این خصوص چه اقدامات سکرده

بسی امروز هموطنان مادر آنها دل خوش اند که به جرد رسیدن تلگراف این وقته بطهران و کلاهی ملت همچنان فوق العاده واقعات جدی خواهند کرد و در مجلس خود کشی میکنند و بدها ما معصنند ولی حالا می بینیم که وزیر امور خارجه با حضور

دوم ... اخطار و کلاه ولایات است که بعد از مرتب شدن نظامنامه مجلسی باید در این امر بکشیم زیرا که حکام که تجدید مدت یک لحظه از دوره استبداد خود را صرفه خویش می دانند در این کار مسامحه کلی و مخالفت باطنی دارند مثل شخصی که پیش صراقی وجهی داشته باشد و بکس دیگر بدهکار بشود و بخواهد هر قدر ممکن است بظرفه و دفع - الوقت طلبکار را دفع کند که افلا یک روز بوش پیش صراف بماند تنزلیش بیشتر باشد، یا پانصدگما

باز آنجا مأمورین پیش فرستاده برای ترتیب انتخاب و براه انداختن آنها و منتخبین باید به سفارح دامه مواجب آنها معین باشد.

ثالثا. که از همه آنها برای استنتاج از مجلس اهم است حضور وزراء و مقابل هیئت قانون با هیئت اجراست و گرنه استولات بروی که توجیه بشود و توضیحات از که خواسته شود ماهران درد بی - درمان داریم امروز می خواهیم بدانیم که هم - وطنان ما را باشد ظلما شهید کردند برای چه و دولت مادر این خصوص چه اقدامات سکرده

بسی امروز هموطنان مادر آنها دل خوش اند که به جرد رسیدن تلگراف این وقته بطهران و کلاهی ملت همچنان فوق العاده واقعات جدی خواهند کرد و در مجلس خود کشی میکنند و بدها ما معصنند ولی حالا می بینیم که وزیر امور خارجه با حضور

دوم ... اخطار و کلاه ولایات است که بعد از مرتب شدن نظامنامه مجلسی باید در این امر بکشیم زیرا که حکام که تجدید مدت یک لحظه از دوره استبداد خود را صرفه خویش می دانند در این کار مسامحه کلی و مخالفت باطنی دارند مثل شخصی که پیش صراقی وجهی داشته باشد و بکس دیگر بدهکار بشود و بخواهد هر قدر ممکن است بظرفه و دفع - الوقت طلبکار را دفع کند که افلا یک روز بوش پیش صراف بماند تنزلیش بیشتر باشد، یا پانصدگما

باز آنجا مأمورین پیش فرستاده برای ترتیب انتخاب و براه انداختن آنها و منتخبین باید به سفارح دامه مواجب آنها معین باشد.

ثالثا. که از همه آنها برای استنتاج از مجلس اهم است حضور وزراء و مقابل هیئت قانون با هیئت اجراست و گرنه استولات بروی که توجیه بشود و توضیحات از که خواسته شود ماهران درد بی - درمان داریم امروز می خواهیم بدانیم که هم - وطنان ما را باشد ظلما شهید کردند برای چه و دولت مادر این خصوص چه اقدامات سکرده

بسی امروز هموطنان مادر آنها دل خوش اند که به جرد رسیدن تلگراف این وقته بطهران و کلاهی ملت همچنان فوق العاده واقعات جدی خواهند کرد و در مجلس خود کشی میکنند و بدها ما معصنند ولی حالا می بینیم که وزیر امور خارجه با حضور

دوم ... اخطار و کلاه ولایات است که بعد از مرتب شدن نظامنامه مجلسی باید در این امر بکشیم زیرا که حکام که تجدید مدت یک لحظه از دوره استبداد خود را صرفه خویش می دانند در این کار مسامحه کلی و مخالفت باطنی دارند مثل شخصی که پیش صراقی وجهی داشته باشد و بکس دیگر بدهکار بشود و بخواهد هر قدر ممکن است بظرفه و دفع - الوقت طلبکار را دفع کند که افلا یک روز بوش پیش صراف بماند تنزلیش بیشتر باشد، یا پانصدگما

مجلس نمیکند نگردد و حاضران همگی جنب مستحبی برخلافه قانون اساسی داد و همچنین خیلی از کلا مزارع مطالب مهم اظهار میکنند و داد و فریاد میکنند دادوسی نیست و مطالبشان از میان میرود من محققا میگویم که هیئت قانون همیشه اجرا پدر و مادر نظام مملکت میباشد چنانچه جمعی مرد در یک اطاق هموقت فرزند صلی نخواستند آوردند همچنین از اجتماع نسوان چیزی بعمل نمی آید ، بدون تلقیح هیئت اجرا همیشه قانون بدون اجتماع آنها مری حاصل نخواهد شد و من از بعضی می شنوم که میگویند در هیچ جای عالم و زوا همیشه بمجلس حاضر نمیشوند بلی صحیح است ولی ایشا باید دانست که در آن مسالک کار خیلی کم است و حضور جمع وزراء هر روزه تقبیح و تقدیر نیست آنهاست جلوه که می بینیم آنها مجلس را هفته و ماهی تعطیل می کنند بگلی و گاهی در ظهور امر مهم فوق العاده اجتماع فوق العاده مینمایند ولی ما که اقتدر کار داریم که بدون همه چیز اگر مجلس خودمان را کامل و مثل مجلس آنها سکرده اگر پنجاه سال همه روزه بشنوییم و کار بکنیم باز قطعا می گویم که بتل یک دولت نیم منظم خواهیم افتاد .

چهارم - مطالبه قانون اساسی از دولت است که باید متفق شده و بخواهیم که پیش از این تأخیر نرفتند (در این موقع خطاب بود کلا و اصیانه نموده گفتند) شما صفا بجدلی من بفرموده متعلق شده مطالبه کنید شما که ای اساس مملکت و صاحب حقیقی این خاک هستید شما که جمیع متفکین و متفحصین ریزه خوار محصل دست شما هستند شما که اینها پول شمارا خریده بالا دست شما می نشینند و بهوش حفاظت شما می نگرند باز صرف مال شما تحصیل علم کرده افتاده عالمی و حقوق دانی شما می فرورند .

رئیس - کاش فتره چهارم را مقدم می داشتید زیرا که همه نواقص مذکور از نبودن فتره چهارم است و البته میدانید که هر مطلبی یک مدت و ماده لازم دارد هنوز حقوق و حدود بین دولت و ملت معین نشده که مجلس در مقام اجراء آن باشد و دولت هم ملزم مرجعی دارد شما میخواهید که مثل یکسکه ره صد ساله برود این نخواهد شد .

آقا سید محمد حسن - آنچه شما فرمودید صحیح است که چون این مطالب بسته نظامنامه اساسی است غیر از مطلب اول که اجراء اساسنامه داخلی باشد که آن داخلی باین ندارد و همیشه برخلاف شان شما بیشتر است زیرا که شما میگویند سکه ما جمع شده مطالبه قانون اساسی را بکنیم ولی در صورت عدم نظام داخلی چگونه حرف میزنیم تا مطالبه قانون اساسی را بکنیم و اگر پنجاه نفر بگردد صدا بعدا داده مطلبی بگویند خود آن مطلب هم از میان خواهد رفت .

آقای سید محمد عبدالله - بلی آقا خیلی زحمت کشیده و صحیح میفرمایند چون در قانون باید دانست که تفریق این مطلب برای کسالت وجود مبارک این مجلس است و باید بود آنچه را که در دست و پا میفرمودند این مطلب در این مجلس ایران جایز نیست و چه در کار

عالم مبارک را ملول کرد حضرت اقدس ولیعهد هم کمال همرای را اظهار داشتند و فوق التصور در پیشرفت مقاصد این اساس محترم حاضرند .
آقای آقا سید محمد مجتهد در حقیقت آنچه را که بخاطر نمیگذشت از حضرت ولایت عهده ساعت و همرای دیده شویم فلا که تمام امورات دولت راجع بایشانست امیدواریم آنچه صلاح ملت است اقدام فرموده و عاجلا در مقام آن اجرای بر آید .

آقای آقا سید عبدالله - تلا مانع همان کسالت وجود عالی حضرت است و مرض هم غیر بیست همه انبیا و اولیا باین صحنه دچار گرفتار میشوند البته احترام وجود مبارک ایشان لازم است اگر چه تمام کارها راجع بولایت عهد است ولی ایشانهم مراعات حفظ ادب می فرمایند .

آقا سید محمد مجتهد حضرت ولیعهد فرمودند که نظامنامه حاضر است ولی عقیده من اینست که در نظامنامه ذکر استثناء مرخصی مجلس در دوره اول لازم نیست خودم نوشته خارج می دم که در دوره اول این ماده اجرا نشود حال حضرات و کلا آراء خود را در این موضوع اظهار دارند .

محقق الدوله - امروز غرض پیشرفت امر و کار کردن است و تا هر اندازه که بتوانیم پیش برویم باید حاضر باشیم این مسئله جزئی است قابل توجه نیست که او را موجب تأخیر و تعویق کار خود دانسته مجلس را معطل بگذاریم (بعضی اظهار موافقت بایشان کردند) .

عون الدوله - این مسائل جزئی که بنظر ما قابل اهمیت نیست خیلی اهمیت دارد زیرا بامدها اختلاف ما باید همین قانون عمل کنند .

در این موقع مجیر دیوان از جناب فرمانفرما مکتوبی قرائت کردند ، مکتوب متشکل بود بر اظهار همرای بامجلس و بانک ملی و مبلغ ده هزار تومان حواله کرده بودند . بجای امین الضرب که برای شرکت در بانک تقدأ پرداخته شود و وعده داده بودند پنجاه هزار تومان دیگر به از عید نوروز پرداخته شود .

آقا سید محمد مجتهد - عقیده من اینست که از جانب هیئت مجلس چند نفر برای انتخاب و کلا بولایات بروند زودتر عمل انتخاب و کلا بولایات صورت بگیرد .

رئیس - هر گاه نظامنامه برسد دیگر لازم باین مطلب نیست و حکام هم دیگر مایوس شده از معانت منصرف میشوند و مردم اقدام مینمایند و انتخاب و کلا زود صورت خواهد گرفت .

در این موقع تلگرافی که از اصفهان به حاجی امین الضرب مخابره شده بود بمضمون ذیل قرائت شد که تعیین وکیل از جانب تجار اسباب زحمت شد و شما مختارید که هر کس را میدانید در آنجا برای وکالت از طرف تجار اصفهان معین نمائید .
رئیس - مطابق نظامنامه شما نمیتوانید از جانب ایشان وکیل معین نمائید .

حاجی امین الضرب - نه اینست که من تعیین کنم ، یعنی کسی را معرفی کنم برای وکالت و خودشان از او معین کنند .

آقای میرزا محمود اصفهانی - در صحنه آن مذاکره شد که آقایان علامه کمال مستند میتوانند در طبقه ملاکین هم رای بدهند بانه
رئیس - نظامنامه باید رجوع نموده و از

آن قرارداد تا نمایند .

عون الدوله - بر روز گذشته سه مطلب مذاکره شده بود جواب آنها معلوم نشد

رئیس - مسئله اعلان وزارت پست نوشته شد ولی هنوز جوابش نرسیده مسئله شاگردان فارغ التحصیل هم باید اساسی و درجه تحصیلات و محل تحصیل آنها معلوم و معین شود ، بعد شرحی نوشته شود تا جواب برسد .

عون الدوله - خوبست این اشخاص بروند پیش وزیر علوم و امتحان بدهند .

رئیس - باید بیایند در دفتر مجلس رسیدگی بشود بعد اشخاص ایشان با نوشته خدمت صدارت فرستاده شود .

آقا سید محمد مجتهد - امتیاز نامه لیا - نازوف چه شنود جوابش نرسیده ؟

رئیس - در این باب شرحی نوشته شد ولی جوابش نرسید و همه این مسامحات برای اینست که مجلس منظم و مرتب نیست و چنین گمان میکنم که هر کسی مشمول مجلس است و مجلس هم میتواند مسامحات خود را اجرا کند ولی اینطور نیست این مطلب بعد از رسیدن نظامنامه خواهد بود .

آقا سید محمد - مگر نظامنامه غیر از این است که بواسطه صحنه آن میخواهند اجراء قانون واحکام نمایند ، دستخط و فرمان که دارای همه این کلیات است برای ما کافی است نظامنامه فقط تفصیل جزئیات آن کلی است و حق مذاکره در این قراردادنامه هم جزو همانست در این صورت چرا تحقیق و رسیدگی نمی شود .

رئیس - دوباره وزارت خارجه بشنوسید و جواب آنرا بخواهید .

مذاکرات روز یکشنبه هفتم ذیقعدة الحرام

صدیق حضرت - در خصوص حاضر شدن آقایان و کلا در موقع تکلیف چیست .

آقا سید حسین - وقت حضور و کلا هیچ مرتب و معین نیست خصوصا در ایام بارندگی لازم است که ترتیب صحیحی داشته باشد .

رئیس - البته و کلا باید در وقت معین حاضر بشوند ولی چون فعلا کار لازمی موجود نیست مسامحه میکنند که اگر دیر تر هم رتقیم شغلی نیست در صورت وجود شغل البته در موقع خود حضور بهم میسراند .

آقا سید محمد مجتهد - البته باید و کلا تکلیف خودشان را بدانند و بوظیفه خود عمل نمایند و تکامل و تسامح در اینگونه از امور نوزده و در موقع مجلس حاضر شوند .

آقا سید حسین - این تعویق و تأخیر و کلا در حاضر شدن مجلس برای رسیدن نظامنامه است هر گاه برسد و کلا هم بتکلیف خودشان عمل خواهند سکرده .

سعد الدوله - تمام اصول نظامنامه با استثناء فصلی که راجع بمجلس سنات خوانده و ملحوظ شد در این خصوص هم قرار شد که از حالا متعقد و برقرار شود ولیکنه در این باب معین شده که اعضاه